

شکاف‌ها میان آمریکا و انگلیس پس از افشای ایمیل‌های سفیر انگلیس در واشنگتن واضح تر می شوند

روزهای سخت متحدان آمریکا با ترامپ

میراحمد رضا مشرف

روزنامه‌نگار

در حالی که هنوز زمان زیادی از سفر ترامپ به لندن و جنجال‌ها و حواشی آن نمی‌گذرد، افشای ایمیل‌های سفیر انگلیس در آمریکا و نظرات او در مورد وضعیت‌آشفته واسفناک کاخ سفید، دردرسد جدیدی را برای «روابط‌ویژه» و البته‌نه‌چندان گرم دو کشور پدید آورده است. اگر چه لندن اعلام کرد که دیدگاه‌های سفیر نباید نظر دولت انگلیس تلقی شود، با این حال از دفاع از سفیرش هم چشم‌پوشی نکردو او را فردی باسابقه‌وفایل اعتماد دانست. «جرمی هانت» وزیر خارجه‌ونامزدنخست‌وزیری انگلیس هم به‌طور ضمنی از نماینده‌اش در واشنگتن بایبان عبرتاری همچون وجود تبادل نظر شفاف و دیدگاه‌های مختلف در وزارت خارجه دفاع کرد و در کنار آن از آمریکا به‌عنوان نزدیک‌ترین هم‌پیمان این کشور نام برد. در این بین عکس‌العمل ترامپ چندان شدید نبود چراکه به قول خودش خبرهای خوبی در مورد انتخاب نخست‌وزیر جدید در راه است و او همچنان خاطره‌خوش خود را سفر به انگلستان را در ذهن دارد. درصورت‌اینز انگیزه‌های این افشاگری که قطعاً به رقابت‌های انتخاباتی درون حزبی میان جاسون و هانت برای به دست گرفتن سکان دولت مرتبط است، می‌توان این اتفاق را در چارچوب تحولات سیاسی روابط دو کشور در سال‌های اخیر به‌خصوص پس از روی کار آمدن ترامپ و رای به برگزیت در انگلستان، مورد توجه و بررسی قرار داد. در تعبیری دیگر شاید بتوان این واقعه را ویرتینی از پشت‌پرده روابطی دانست که چند سالی است مهر «ویژه» آن کم‌رنگ شده است.

۹ روابط آمریکا و انگلیس در سراسییبی سقوط

وقوع دو رخداد مهم یعنی برگزیت در انگلستان و انتخاب ترامپ به ریاست‌جمهوری در آمریکا، این تصور را به وجود آورد که باید منتظر عصر جدیدی در روابط دو کشور باشیم؛ روابط و همکاری‌هایی که از دوران چرچیل لقب «ویژه» را نیز با خود یدک می‌کشید. این انتظار چندان بدون پایه و منطقی هم نبود چرا که با پذیرش برگزیت از سوی لندن و خروج قریب‌الوقوع آن از اتحادیه اروپایی، واشنگتن می‌توانست جایگاه خود را به‌عنوان نزدیک‌ترین متحد سیاسی و اقتصادی لندن تثبیت و تقویت کند. از سوی دیگر سلطه ترامپ جمهوری خواه بر کاخ سفید که با استقرار دولت محافظه‌کار در ساختمان شماره ۱۰ مارن شده بود، به‌نوعی تداعی‌کننده پیشینه همکاری‌ها و همکاری‌های بسیار نزدیک این دو حزب در عرصه‌های مختلف بود. درست‌تر همین اساس بود که بسیاری در آن هنگام روح ترامپ و «ترزا می» را با هم‌تایان سابق‌شان یعنی ریگان و ناچر مقایسه می‌کردند و در انتظار تکرار عصر طلایی در روابط دو کشور بودند. اما برخلاف همه پیش‌بینی‌ها و توقعات، از آن هنگام تا کنون روابط دو کشور چنان رو به سردی گراییده و در سراسییبی سقوط قرار گرفته که آن را با دوران اختلافات شدید لندن و واشنگتن بر سر کانال سوئز و جنگ ویتنام در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ میلادی مقایسه می‌کنند. چالش بر سر بودجه ناتو، خروج آمریکا از پیمان اقلیمی پاریس وجرام، به رسمیت‌شناختن یکجانبه‌قدس به‌عنوان پایتخت اسرائیل از سوی واشنگتن، و در کنار این‌ها طرح شعار «اول آمریکا» از سوی ترامپ و تبعات آن در عرصه بین‌المللی، تنها بخش‌هایی از این اختلافات را رقم زده‌اند. اما از همه اینها

گفت‌وگو

سیدمهدی طالبی

روزنامه‌نگار

خبرهای خوبی از نیجریه نمی‌رسد. هم‌زمان با وخامت وضعیت جسمانی شیخ زکزاکی رهبر حرکت اسلامی نیجریه مردم در شهرهای مختلف این

کشور به‌خصوص ابوجا پایتخت دست‌به‌تظاهرات گسترده زده‌اند. پاسخ ارتش نیجریه اما شلیک مستقیم گلوله‌های جنگی به‌سمت مردم بود. ارتش همچنین ده‌هاتن را در اعتراضات پایتخت بازداشت کرده است. برای بررسی وضعیت جسمانی شیخ زکزاکی رهبر حرکت اسلامی نیجریه و همچنین وضعیت سیاسی نیجریه با رابعه زکزاکی دختر شیخ گفت‌وگو کرده‌ایم. وی جان شیخ زکزاکی را در خطر توصیف می‌کند و می‌گوید دلیل تصمیم دولت نیجریه برای کشتن رهبر حرکت اسلامی نیجریه به راهپیمایی اربعین سال ۲۰۱۵ بازمی‌گردد که حضور جمعیت عظیم مردم باعث وحشت حکومت نیجریه شد. او می‌گوید حکومت نیجریه از این می‌ترسد که انقلابی مانند ایران در نیجریه رخ دهد.

۱۱۱ وضعیت جسمانی شیخ زکزاکی در شرایط فعلی به چه صورت است؟

حدود سه‌سال می‌شود که ایشان زندانی حکومت نیجریه است و یک چشمش را به‌طور کلی از دست داده و یک چشم دیگرش نیز دچار کم بینایی شده است. یکی از دستاوتش نیز سال گذشته شلیک شد زیرا حکومت نیجریه مانع از دسترسی پزشکان به شیخ زکزاکی شد. این اقدامات ارتش و حکومت نیجریه در زمانی صورت گرفته که دادگاه نیجریه رای به آزادی شیخ زکزاکی از زندان داده بود، ولی دولت نیجریه مانع آزادی‌اش شد. دو‌ماه پیش از هندوستان و دیگر کشورها پزشکانی شیخ را ملاقات و معاینه کردند و متوجه شدند در خون‌شان مواد سمی وجود دارد. البته همسر ایشان نیز در هنگام دستگیری به شدت زخمی شده‌اند و در بدن ایشان نیز ترکش‌های زیادی وجود دارد.

۱۱۱ چه نوع مسمومیتی؟

مسمومیت باسرب؛ گلوله‌هایی که هنگام دستگیری به شیخ زکزاکی شلیک شد، پس از چند سال هنوز در بدن باقی مانده است. باقی ماندن این گلوله در بدن‌شان باعث شده سرب به خون شیخ زکزاکی وارد شود. پزشکان گفته‌اند میزان این مسمومیت به‌حد خطرناکی رسیده است و این میزان سه‌برابر بیشتر از میزان استی که خطر تلقی می‌شود. بنابراین وضعیت شیخ زکزاکی هم اکنون بسیار حاد است و جان‌شان در خطر قرار دارد.

۱۱۱ وضعیت محل نگهداری ایشان به چه صورتی است؟

ایشان در یک محدوده نظامی به‌شدت محافظت شده تحت کنترل ارتش نیجریه نگهداری می‌شود.

چه افرادی می‌توانند به دیدار ایشان بروند؟ محدودت‌های زمانی در این باره چگونه است؟
هر دو سه‌ماه یک‌بار اجازه می‌دهند برخی اعضای خانواده با ایشان دیدار کنند. آخرین فردی که با ایشان دیدار کرد، شیخ محمد فرزند شیخ زکزاکی بود.

۱۱۱ شرایط ملاقات چگونه است؟

به صورت محدود و کوتاه و در مکانی دیگر که متفاوت از مکان نگهداری در منطقه حفاظت‌شده ارتش است.

شیخ زکزاکی سه سال است که در اسارت حکومت نیجریه است. چرا حکومت ایشان را دستگیر کرد؟

البته باید از جهت تاریخ اقدامات حرکت اسلامی نیجریه نگاه کرد، زمانی که در مراسم اربعین سال ۲۰۱۵ جمعیتی عظیم به خیابان‌ها آمدند و راهپیمایی گسترده‌ای به این مناسبت در سراسر کشور صورت گرفت و سپس این جمعیت عظیم به زاری آمدند، دولت نیجریه به‌شدت

جهان‌شهر

چرا که انگلیسی‌ها انتخاب خود را- حداقل در مورد اروپا- انجام داده‌اند. همین مساله بود که ترامپ را به سوی این ذهنیت سوق داد که تنها واشنگتن است که شرایط و موقعیت جایگزینی اتحادیه اروپایی را دارد و لندن نیز ناگزیر به اتخاذ چنین رویکردی است. دقیقاً همین دلیلی شد که تامل و تعلل نخست‌وزیر انگلیس در اجرای برگزیت خشم رئیس‌جمهور آمریکا را برانگیزد. با این همه باید گفت که تعلل ترزا می در اجرای کردن برگزیت هم در بعد داخلی و هم در بعد خارجی توجیهات منطقی داشته است. اتصال چند دهه‌ای اقتصاد انگلستان به اتحادیه اروپایی و تلاش برای کاهش صدمات قطع یکباره این ارتباط، چالش مرزهای ایرلند و از همه مهم‌تر جلوگیری از خدشه وارد شدن به وحدت و تمامیت ارضی انگلستان (با توجه به مخالفت مردم اسکاتلند با برگزیت) مهم‌ترین نکاتی بودند که ترزا می را از شتاب در اجرای برگزیت باز داشته‌اند. اما در کنار این عوامل داخلی، به‌طور قطع نمی‌توان از نقش تاثیرگذار یک عامل بیرونی در تصمیمات برگزیتی نخست‌وزیر انگلیس چشم‌پوشی کرد. همان‌طور که در جریان افشای ایمیل‌های سفیر انگلستان در آمریکا روشن شد، دولت و سیاستمداران انگلیسی به هیچ‌وجه آمریکا و کاخ سفید ترامپ را قابل اتکا و اطمینان نمی‌دانند. ترامپ در طول دوران ریاست‌جمهوری خود نشان داده بود که به ارزش‌های مشترکی که چندین دهه در روابط دو کشور حاکم بوده پایبندی ندارد. او با اقدامات خود و طرح شعارهایی همچون اول آمریکا، به همکاری‌ها بر اساس ارزش‌های آتلانتیسم و تجارت آزاد پشت‌پا زده است. در چنین شرایطی باید به ترزا می حق داد که نگران در انزوا قرار گرفتن انگلستان باشد. کشوری که قادر نیست به نزدیک‌ترین دوست و متحد خود اتکا و اعتماد داشته باشد، باید در قطع کامل اتصال از شرکای سابق اقتصادی خود عجله‌ای نداشته باشد و حتی تردید کند. با تغییر شرایط و موقعیت کنونی انگلستان، به نظر نمی‌رسد که حتی سکاندار جدید ساختمان شماره ۱۰، که احتمالاً جاسون محبوب و مورد علاقه ترامپ خواهد بود، هم بتواند در حل این مشکل کمک چندانی کند: «هر کسی از هر حزبی و از هر‌خانه شماره ۱۰ شود متوجه خواهد شد که زندگی به‌عنوان یک کشور سایز متوسط دشوار خواهد بود.»

بودن نایجل فاراژ- رهبر حزب تندرو حامی برگزیت- برای سفارت انگلیس در واشنگتن، موضوعاتی نبودند که لندن قادر باشد به‌احتی از آن چشم‌پوشی کند. اما به‌رغم اعتراضات مکرر مقامات انگلیسی و به‌خصوص ترزا می، ترامپ و تیم او در کاخ سفید هیچ‌گاه حاضر نشدند رویه خود را تغییر دهند. در همین راستا موسسه بروکینگز در ابتدای ماه گذشته میلادی با بررسی مداخلات کاخ سفید در امور داخلی لندن، نشان می‌دهد که چگونه عملکرد رئیس‌جمهور آمریکا در تضعیف دولت ترزا می نقش آفرینی کرده است. اتهام ترامپ به سرویس‌های جاسوسی انگلیس در مورد استراق سمع از اونپار درخواست او، اما، افشای برخی همکاری‌های اطلاعاتی محرمانه میان سرویس‌های جاسوسی دو کشور از سوی کاخ سفید، انتقاد علنی از روابط تکنولوژیکی و قراردادهای تقریباً محرمانه دولت انگلیس با شرکت‌هایوی چین و استفاده از آن در جهت تخریب ترزا می، دیدار مقامات بلندپایه ایالات متحده از جمله بلوتون بابرگزیتی‌های آوداشته و مخالفان نخست‌وزیر، و سرانجام انتقادات شدیدترامپ از ترزا می به سبب چگونگی اجرای برگزیت؛ همگی از جمله مواردی هستند که بروکینگز به‌عنوان مداخلات تاثیرگذار کاخ سفید بر می‌شمارد. نشریه انگلیسی اسپکتیور هم با رویکردی مشابه در یکی از سرمقاله‌های خود تا کید می‌کند که شاید اگر «ترزا می» به حرف‌های ترامپ گوش می‌داد اکنون شغلتش را حفظ کرده بود. نکته جالب این است که شخص رئیس‌جمهور آمریکا هم از علنی کردن این مداخلات ابایی ندارد چنانکه در سفر اخیرش به لندن و در حضور ترزا می، جاسون را به‌عنوان گزینه مناسب نخست‌وزیری معرفی می‌کند. ترامپ حتی در قضیه اخیر یعنی افشای ایمیل‌های سفیر انگلیس نیز به همین رویه ادامه می‌دهد: «من به‌شدت از نحوه مدیریت برگزیت توسط نخست‌وزیر ترزا می انتقاد داشته‌ام. او نمایندگانش واقعا چه وضع آشفته‌ای درست کرده‌اند. من راه را به او نشان دادم اما او تصمیم گرفت مسیر دیگری را در پیش گیرد.... خبر خوب برای انگلیسی‌ها این است که نخست‌وزیر جدیدی خواهند داشت.»

۹ لندن بر سر دو راهی اروپا و آمریکا

شاید طرح این موضوع بلافاصله پس از رای مثبت به برگزیت بی‌معنی به نظر برسد

رابعه زکزاکی دختر شیخ زکزاکی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از آخرین وضعیت شیخ و تظاهرات مردمی گفت

حکومت نیجریه می‌ترسد انقلابی همانند ایران در نیجریه رخ دهد

مسیحیان برای آزادی شیخ تظاهرات می‌کنند

دچار ترس و وحشت شد.

۱۱۱ مگر قبل از سال ۲۰۱۵ راهپیمایی اربعین در نیجریه برگزار نمی‌شد؟

راهپیمایی اربعین هر سال برگزار می‌شد اما در سال ۲۰۱۵ بسیار عظیم بود.

۱۱۱ راهپیمایی اربعین فقط در زاری انجام می‌شود یا در سراسر نیجریه؟

در شهرهای مختلف نیجریه مردم در راهپیمایی اربعین شرکت می‌کنند و بخشی از مردم به سمت زاری‌می‌آیند تا در سخنرانی شیخ زکزاکی حاضر شوند.

۲ شهید برای یک راهپیمایی

شعیب محمد

نایب‌رئیس اتحادیه طلاب آفریقا

فرزند شیخ ابراهیم زکزاکی (حفظه الله) که ۶ برادرش توسط ارتش نیجریه به شهادت رسیدند، چند روز پیش و پس از ملاقات با پدرش، اوضاع سلامت شیخ زکزاکی را بسیار نگران‌کننده خواند و در نامه‌ای این اوضاع را برای جهانیان به‌ویژه

مسلمانان و آزادی‌خواهان تشریح کرد. انتشار خبر وضعیت جسمانی شیخ زکزاکی، باعث نگرانی مومنان انقلابی و غیور نیجریه شد. آنها روز

سه‌شنبه برای درخواست آزادی رهبرشان، در شهرهای نیجریه تظاهرات

مسالمت‌آمیز به راه انداختند. در نیجریه مثل همه کشورها، پایتخت جایی بسیار مهم برای رساندن صدای هر مظلوم و مستضعفی در کشور است. شیعیان نیجریه پایتخت کشور را به‌عنوان قرارگاه نهضت خودشان برای درخواست آزادی شیخ تعیین کردند. در پایتخت دوستاندارن شیخ، هر چند وقت یک‌بار برای آزادی ایشان که توسط گلوله‌های ارتش مسموم شده است، تظاهرات برگزار می‌کنند. روز سه‌شنبه این هفته شیعیان نیجریه مطابق معمول به خیابان‌های پایتخت نیجریه ریختند و برای شکایت از وضعیت شیخ زکزاکی به سمت ساختمان نمایندگان مردم (National assembly) حرکت کردند. اما پلیس امنیتی که در اطراف ساختمان نمایندگان حضور داشت، بدون اینکه تظاهرات غیرمسالمت‌آمیز باشد، به سمت مردم شلیک کرد. در جریان این حادثه متأسفانه دو نفر از مجبان آقای زکزاکی شهید و چندین نفر مجروح شدند.

طرفداری کنديا از اسارت‌ا و اظهار ناخشنودی کند، برخورد می‌کند. به‌همین دلیل بسیاری مجبور به سکوت شده‌اند.

۱۱۱ مرکزیت اصلی مخالفت با حرکت اسلامی در کدام نهاد سیاسی نیجریه قرار دارد؟

حکومت نیجریه از این می‌ترسد که انقلابی مانند ایران در نیجریه رخ دهد، برای همین تقریباً تمام نهاد‌های این دولت و افرادش برای باقی ماندن بر سر کار و ادامه ظلم و ستم‌شان با حرکت اسلامی مخالفت می‌کنند، زیرا بر دم همیشه مخالف ظلم بوده است.

۱۱۱ جمعیت شیعیان چه میزان از جمعیت ۱۹۰ میلیونی نیجریه را تشکیل می‌دهد؟

جمعیت شیعیان حدوداً ۱۵ تا ۱۵ میلیون نفر می‌شود ولی آمار دقیقی وجود ندارد.

۱۱۱ این آمار از میزان جمعیت عظیمی است که به مراسم مذهبی مانند اربعین می‌آیند؟

بله، نمی‌توانیم بگوییم آمارگیری دقیقی شده است ولی افرادی که به راهپیمایی‌های آینداز همان شهری که حرکت می‌کنند برای راهپیمایی اربعین به‌طور تقریبی شمارش می‌شوند.

در مراسم راهپیمایی اربعین و دیگر مراسم آای غیر مسلمانانی که به شخصیت شیخ زکزاکی علاقه‌مندند نیز شرکت می‌کنند؟
بله، این افراد در برخی از مراسم‌ها شرکت می‌کنند.

نحوه ارتباطات حرکت اسلامی نیجریه به رهبری شیخ زکزاکی با دیگر فرق مسلمان و همچنین مسیحیان و دیگر ادیان چگونه است؟

مسیحیان در بسیاری از مراسم‌ها شرکت می‌کنند. در همین تظاهرات و تجمعاتی که برای آزادی شیخ زکزاکی به‌خصوص در ابوجا پایتخت برگزار می‌شود، مسیحیان حضور بسیار فعالی دارند و بسیاری از این اعتراضات توسط مسیحیان انجام می‌شود. تعداد زیادی از مسیحیان نیجریه جذب حرکت ظلم‌ستیزانه شیخ زکزاکی شده‌اند و رهبری ایشان را قبول کرده‌اند. آنها از گذشته با شیخ زکزاکی در ارتباط بوده‌اند و می‌دانند حرکت اسلامی اهل ظلم نیست؛ آنها دیده‌اند که این حرکت به همه مردم کمک می‌کند. تشکیلات حرکت اسلامی حضور فعالی در زمینه کمک به مردم در سراسر نیجریه دارد.

شیخ زکزاکی در میان اهل تسنن نیز طرفداران زیادی دارد؛ ولی دولت بسیاری از گروه‌ها را تهدید و بعضی دیگر را نیز با تهدید و طمع و دادن پول به سکوت یا موضع‌گیری علیه حرکت اسلامی مجبور کرده است.

این تعداد جمعیتی را که حرکت اسلامی جذب کرده، هنوز نیز بعد از دستگیری ایشان و به شهادت رساندن فرزندان ایشان در حال رشد است یا روند متوقف شده است؟

هر روز افراد جدیدی به سوی حرکت اسلامی می‌آیند و جذب آن می‌شوند. برخورد دولت نیجریه باعث شده این روند سرعت بیشتری بگیرد. در روزهای گذشته تعداد زیادی از مردم ابوجا به خیابان‌ها آمده‌اند؛ این درحالی است که سرپازان ارتش به سمت این افراد تیراندازی می‌کنند و تعدادی از مردم را تا کنون به شهادت رسانده‌اند .

برخورد‌های ظالمانه دولت و ارتش نیجریه باعث شده است تعداد بسیاری از مردم با حقیقت ظالمانه حکومت نیجریه آشنا شوند. با وجود آنکه فرزندان شیخ به شهادت رسیده‌اند خانه ایشان سوزانده شده ولی همچنان مردم در حال تظاهرات هستند. این باعث می‌شود دیگران نیز به حقیقت پی‌برند. مردم هر روز شاهد کشتارهای ظالمانه ارتش نیجریه هستند و این مساله باعث گرایش بیشتر مردم به حرکت اسلامی شده است.